

Chương trình Ngôn ngữ và Lời nói Mẫu giáo của Tỉnh bang Ontario

Chương trình Ngôn ngữ và Lời nói Mẫu giáo của tỉnh bang Ontario cung cấp các dịch vụ dành cho trẻ em từ sơ sinh đến khi bắt đầu đi học. Dịch vụ đánh giá và hàng loạt các dịch vụ điều trị được cung cấp cho trẻ em và các gia đình trên khắp tỉnh bang trong nhiều cộng đồng khác nhau, gần nhà của trẻ nhất có thể.

Nếu quý vị có quan ngại về những kỹ năng ngôn ngữ và lời nói của con quý vị, quý vị có thể nhận được sự giúp đỡ từ Chương trình Ngôn ngữ và Lời nói Mẫu giáo. Nhân viên của chương trình có thể hướng dẫn quý vị cách thức để giúp phát triển các kỹ năng giao tiếp cho con quý vị, cung cấp cho bé cơ hội tốt nhất để phát triển lành mạnh.

Chương trình Ngôn ngữ và Lời nói Mẫu giáo của tỉnh bang Ontario cung cấp miễn phí các dịch vụ dành cho quý vị và không yêu cầu phải có bác sĩ giới thiệu.

Để biết thông tin về các chương trình âm ngữ tại địa phương, xin viếng mạng ontario.ca/earlychildhood và bấm vào phần Âm Ngữ (Speech and Language).

To order by phone:
1-800-668-9938
TTY: 1-800-268-7095

Or visit: www.serviceontario.ca/publications
Publication # 019517

Learn more: www.ontario.ca/children

Nov/2014 © Queen's Printer for Ontario

VIETNAMESE

Sự phát triển về ngôn ngữ và lời nói của con quý vị trước tuổi đi học

Con quý vị sắp đến tuổi đến trường hay nói, hay khám phá và nô đùa. Tất cả những hoạt động này đều quan trọng đối với sự phát triển và khôn lớn - và đối với quá trình học các kỹ năng giao tiếp của bé.

Con quý vị sẽ cần có những kỹ năng giao tiếp được phát triển tốt khi bé chuẩn bị đến trường - để kết bạn, học những điều mới mẻ, và bắt đầu học đọc và viết. Những kỹ năng giao tiếp rất quan trọng đối với sự thành công trong tương lai của con quý vị.

Quý vị đóng một vai trò quan trọng trong quá trình phát triển khả năng giao tiếp đang diễn ra của bé. Nói chuyện, lắng nghe và chơi đùa với con quý vị sẽ giúp xây dựng nên những kỹ năng mà bé cần để đạt được thành công trong học tập và trong cuộc sống.

Khoảng một phần mười những đứa trẻ cần được giúp đỡ để phát triển những kỹ năng và ngôn ngữ bình thường. Nếu không được giúp đỡ thì các bé chật vật khi nghe và nói, vất vả khi học đọc và gặp khó khăn khi chơi với những đứa trẻ khác.

Những mốc phát triển

Những mốc phát triển quan trọng này cho quý vị biết một số những kỹ năng đánh dấu sự tiến bộ của trẻ em khi chúng học cách giao tiếp. Nếu con quý vị không đạt được từ một trong những mốc phát triển này trở lên, hãy liên hệ với Chương trình Ngôn ngữ và Lời nói Mẫu giáo (Preschool Speech and Language Program) gần nơi quý vị ở.

Lên 3 tuổi

- hiểu những câu hỏi “ai”, “cái gì”, “ở đâu” và “tại sao”
- tạo nên những câu nói dài, sử dụng 5 từ trở lên
- nói về những sự kiện đã xảy ra – chuyển về thăm ông bà, ngày ở nơi giữ trẻ
- kể những câu chuyện đơn giản
- thể hiện tình cảm với những bạn cùng chơi ưa thích
- tham gia vào trò chơi giả vờ nhiều bước – nấu cơm, sửa chữa xe hơi
- gần như mọi lúc phần lớn mọi người có thể hiểu những điều bé nói
- nhận biết được chức năng in – trên các menu, danh sách, ký hiệu
- bắt đầu quan tâm vào, và nhận biết được vần điệu

Lên 4 tuổi

- làm theo những hướng dẫn từ 3 bước trở lên – “Trước tiên con hãy lấy tờ giấy, sau đó vẽ một bức tranh, rồi đưa bức tranh đó cho mẹ”
- sử dụng ngữ pháp kiểu người lớn
- kể những câu truyện có mở đầu, nội dung và kết thúc rõ ràng
- nói chuyện để cố gắng giải quyết những vấn đề với người lớn và những đứa trẻ khác
- ngày càng biểu diễn những vở kịch tưởng tượng phức tạp hơn
- hầu như lúc nào người lạ cũng có thể hiểu được những điều bé nói
- có khả năng tạo ra những vần điệu đơn giản – “mèo-meo”
- khớp một số chữ cái với các âm thanh tương ứng – “chữ T đọc là ‘tê’”

Lên 5 tuổi

- làm theo những hướng dẫn theo nhóm – “tất cả các bé trai lấy cho mình một đồ chơi”
- hiểu những chỉ dẫn có liên quan đến “nếu...thì” – “*Nếu* con đang đi giày thể thao, *thì* hãy đứng vào hàng để chuẩn bị tập thể dục”
- mô tả chi tiết những sự kiện diễn ra trong quá khứ, hiện tại và tương lai
- cố gắng làm vui lòng bạn bè
- ngày càng thể hiện tính độc lập trong các mối quan hệ bạn bè - có thể tự mình sang chơi nhà hàng xóm
- sử dụng hầu hết âm thanh bằng ngôn ngữ của bé mà chỉ có ít lỗi đến không có lỗi nào cả
- biết tất cả chữ cái trong bảng chữ cái
- nhận biết những âm thanh được bắt đầu bằng một số từ - “Bếp bắt đầu bằng âm ‘bờ’”

Hãy thử một số gợi ý trong những gợi ý sau đây để giúp con quý vị sử dụng từ ngữ để giải quyết các vấn đề, đưa ra sự lựa chọn, mô tả đồ vật và sự kiện và chia sẻ ý kiến.

Trẻ-ba-tuổi thích thú khi quý vị:

- Cho bé những chất liệu khác nhau để khuyến khích bé vẽ và viết nguệch ngoạc, như phấn, bút chì, bút màu, bút đánh dấu, sơn vẽ trực tiếp bằng ngón tay
- Sử dụng từ ngữ mô tả ví dụ như màu sắc và những khái niệm đối lập (nóng/lạnh, to/nhỏ, nhanh/chậm) cũng như những từ ngữ chỉ hành động (đang bay, đang phun nước, đang chạy) khi quý vị đang nói chuyện với bé
- Dành cho bé nhiều thời gian hơn để chia sẻ ý kiến của bé
- Cho bé sự lựa chọn - về thức ăn, đồ chơi và quần áo.
- Làm mẫu phát âm đúng và sử dụng ngữ pháp chuẩn – bé nói “anh ấy chạy” và quý vị hãy nói là “À, anh ấy đã chạy”.
- Đọc những cuốn sách với nội dung có thể đoán trước và có các tình tiết lặp đi lặp lại – ngừng đọc để cho bé có cơ hội điền từ và cụm từ.
- Chơi đùa và giả vờ cùng với bé! Bé có thể thích biểu diễn lại các cảnh trong những đoạn phim ưa thích, giả vờ ngồi ăn trong nhà hàng hoặc là thầy, cô giáo hay là một chú lính cứu hỏa.

Trẻ-bốn-tuổi thích thú khi quý vị:

- Cho bé nhiều cơ hội chơi với những đứa trẻ khác - ở thư viện, trong công viên, trong Trung Tâm Giáo Dục Mẫu Non (Early Years Centre). Thỉnh thoảng các bé thích có một hoặc hai người bạn đến nhà chơi cùng.
- Chỉ ra các từ trong cuốn sách và để ngón tay ở dưới các từ khi quý vị đọc cho bé nghe.
- Nói về thứ tự diễn ra các sự kiện – mô tả những gì xảy ra trước, tiếp theo và cuối cùng – “*đầu tiên là* chúng ta rửa sạch tay, *sau đó* chúng ta ăn nhẹ và *cuối cùng là* chúng ta bỏ các đĩa vào bồn rửa”.
- Khuyến khích các bé kể ra những câu chuyện của mình - bằng cách hỏi các bé kể về hoạt động trong ngày, mô tả bộ phim mà bé đã xem, nói cho quý vị biết về cuốn sách ưa thích của mình.
- Đọc những cuốn sách có các từ theo vần điệu - “nhà/bà”, và chỉ ra những âm thanh bắt đầu bằng các từ – “Từ Mẹ bắt đầu bằng âm ‘mờ’ – đó là chữ cái M”.

Trẻ-năm-tuổi thích thú khi quý vị:

- Sử dụng những từ ngữ mới và phức tạp hơn – “trước/sau”, “thô nhám/ trơn mượt”, “dễ dàng/khó khăn”, “ở giữa/ở bên cạnh”, “giống nhau/khác nhau”.
- Nói về các chữ số và số lượng đồ vật – “nhiều/ít”, “nhiều hơn/ít hơn”, “một/nhiều”.
- Hỏi bé dự đoán điều gì sẽ diễn ra tiếp theo – “Con nghĩ gì khi Sam mở món quà sinh nhật của cậu ấy?”, và giải thích các lý do đằng sau những sự lựa chọn – “Tại sao hôm nay chúng ta cần phải mặc áo khoác con nhĩ?”
- Lần lượt thay nhau kể những câu chuyện bằng cách sử dụng các hình ảnh trong cuốn sách - trẻ em thích nghe quý vị nói chuyện và sau đó muốn được tự mình tạo nên nội dung một câu chuyện.
- Để bé giúp quý vị lập kế hoạch cho các sự kiện. Nói về những gì quý vị cần phải làm để chuẩn bị cho một bữa tiệc sinh nhật, và cần chuẩn bị những gì để đi chơi vườn thú. Hỏi con quý vị những câu hỏi “tại sao” và “làm thế nào” khi quý vị nói chuyện với bé.
- Nhờ bé giúp đỡ. Con quý vị sẽ thích giúp quý vị chuẩn bị bữa ăn, dọn bàn, lựa quần áo giặt giũ, v.v. Hãy chỉ dẫn các em và nghe xem các em có thể nói lại các bước cho quý vị hay không.

